VƏHHABİ FİTNƏSİ

<"xml encoding="UTF-8?>

VƏHHABİ FİTNƏSİ MÜƏLLİF: ƏLİ ƏSĞƏRRİZVANİ

GİRİŞ

Tarix boyu M həmməd (s) və onun pak Əhli-beytinə (ə) mənsub mədəniyyətin yayılma prosesi, bir ox qərəzkarlıq və dşncəsizliyə məruz qalmışdır. Bu ədəbsizlik, Vəhhabilik və Sələfılik təfəkkrndə bariz şəkildə özn göstərir. Bu ideologiya, btn dnya msəlmanlarını dindən xaric edərək, yalnız özlərini msəlman sanır. Bu təfəkkr tərzinin nmayəndələri bir qrup bədxah şəxslər, yksək insani dəyərləri özndə əks etdirən bir dini, kobud və iyrənc şəkildə tanıtdırmaqla, dnya msəlmanlarını və digər dinləri problemlə zləşdirmişlər. İslam peyğəmbərinin (s) övladları ilə mxalifətə qalxan İbn Teymiyyə, bu tərzi-təfəkkrn banisi sayılır. Onun görşləri yeddinci yzillikdən on nc yzilliyə (h.q.) qədər unudulmuş və İslam məzhəblərinin ziyalı təbəqəsinin etirazına səbəb olsa da, bir əsrə yaxındır ki, bu təmayl ideya yenidən İslam cəmiyyətində baş qaldırmış və məyyən şəxslər tərəfindən mzakirə obyektinə evrilərək öznə geniş auditoriya tapmışdır. Burada təmayl fikir cərəyanlarını tanıtdırmaqla, İslami birliyin nə ilə öllməsini aıqlamaqda İslam mtəfəkkirləri məsuliyyət daşıyır. Şbhəsiz, ətrafında toplaşacağımız bu meyar, Mhəmmədə (s) mənsub xalis İslam dinidir. Əziz İslam peyğəmbərinin (s) Əhli-beytinə (ə) sevgi və itaət əsasında qurulmuş bu meyarın kobud rəftar, yersiz fiziki təsir, əxlaq normalarından kənar sözlər, terrorizm, bombardman kimi mənfi xsusiyyətlərlə he bir əlaqəsi yoxdur. Elmi yığıncaqlarda sağlam bir ortamda mnazirələr disputlara girərək həqiqi və xalis təfəkkr tərzini göstərmək n, bu irkin və siyasi təmayl hərəkata ehtiyac duyulmur. Əgər söylədikləri doğrudursa bilik, dşncə və məntiq meydanı onların yolunu gözləyir. İran İslam respublikasında İmam Xomeyninin başılığı altında böyk İslam inqilabı zəfər aldıqdan və bu inqilab, ali dini lider Ayətullah Xamenei tərəfindən idarə edildikdən sonra, Sihyonist rejiminin və dnya hegemonlarının, İslamın orijinal ideologiyasına yönəlmiş hcumları yeni mstəviyə kedi. Sonra mqəddəs Cəmkəran məscidinin vəqf əmlaka qəyyumluq vəzifəsinin məsulu Ayətullah Vafıyə, hörmətli məllif ustad Əli Əsğər Rizvani cənablarına, eləcə də Əhli-beytin (ə) maarifinin rəvac tapmasında bizə kömək edən btn əzizlərimizə dərin təşəkkrmz bildiririk. Ümid edirik ki, kitab oxucularımız tərəfindən layiqincə qarşılanacaq və Allahın razılığını əldə edəcəkdir. Mqəddəs Cəmkəran məscidinin nəşriyyat məsulu Hseyn Əhmədi

ÖN SÖZ

Msəlmanlarin əksəriyyəti ilə ziddəyyətə girən məzhəblərdən biri də Vəhhabilik adı ilə tanınmış fırqədir. Bu məzhəb öz təsisatısı M həmməd ibn Əbdl-Vəhhaba mənsubdur. O, tövhid və sələfilik pərdəsi altında Ali-Səudun himayəsi ilə, İbn Teymiyyənin fikirlərini yayan şəxs kimi tanınmışdır. Vəhhabilik hicri qəməri tarixi ilə XII əsrdə (XVIII əsrin ortaları m.t.) meydana gəlmişdir. Hər şeydən öncə vəhhabiliyin banisi və onun yayılması haqda qıs şəkildə ilkin məlumat verməyi faydalı hesab edirik.

M HƏMMƏD İBN ƏBDÜL-VƏHHAB

M həmməd ibn Əbdl-Vəhhab hicri qəməri tarixi ilə 1111-ci ildə (1691 m.t.) anadan olmuş və 1206-cı ildə (1786 m.t) vəfat etmişdir. Hənbəli məzhəbinin dini elm ocaqlarına daxil olaraq Üyəynə şəhərinin savadlı şəxslərindən bir ox fənnləri əxz etdi. O, təhsilini təkmilləşdirmək məqsədi ilə Mədinə şəhərinə getməli oldu. Daha sonra İbn Əbdl-Vəhhabın İslam ölkələrinə səfəri başladı. Dörd il Bəsrədə, beş il Bağdadda qaldıqdan sonra İrana gələrək Krdstan əyalətində bir il, Həmədanda isə iki il mddətində məskən saldı. O, fəlsəfə və təsəvvf (sufilik, irfan) elmlərini İranın İsf han və Qum şəhərlərində öyrəndikdən sonra Hicaza qayıtdı. Səkkiz ay evdə ibadətlə məşğul olduqdan sonra öz təbliğatına başladı. Atası ilə birlikdə Hreymilə şəhərinə köərək atasının vəfatına kimi o şəhərdə qalmalı oldu. Deyilənlərə görə, oxları kimi atası da onun yanlış fikirlərinə qarşı ıxaraq, oğluna öz etirazını bildirmişdi. M həmməd bin Əbdl-Vəhhabın əksər msəlmanların əleyhinə olan və əslində İbn Teymiyyənin baxışlarını özndə cilvələndirən, xurafatla dolu azğın fikirləri xalqda o dərəcədə hiddət doğurur ki, hətta onu öldrmək qərarına gəlirlər. Lakin o, Üyəynə şəhərinə qamaqla ölmdən yaxa qurtarır. O zaman Osman ibn Muəmmər həmin şəhərə rəhbərlik edirdi. Osman, Şeyx Məhəmmədə Ərəbistan yarımadasında öz təlimini yaymaqda kömək edəcəyini söz verir. Üyəynənin əmiri bacısı Cövhərəni M həmməd ibn Əbdl-Vəhhabla evləndirməsi də bu qarşılıqlı mqavilənin möhkəmlənməsi istiqamətində idi. Ancaq bu əhdi-peyman və izdivac davam etmədi. Məhəmməd əmirin on q rşı sui-q sd h zırl dığını zənn edərək, qorxudan yalanı Msəyləmənin yaşadığı Dəriyyə şəhərinə qadı. Üyəynədə qaldığı ilk andan şəhər əmirliyinin himayəsi ilə öz yanlış inanc və fikirlərini y ym ğ başladı. Onun Zeyd bin Xəttabın qəbrini dağıtması xalq arasında kəskin narazılığa və qalmaqala səbəb oldu. Dəriyyədə isə şəhərin əmiri M həmməd ibn Səudla görşd. İki tərəfli sazişə əsasən, M həmməd ibn Səud ona kömək etməli, o isə əvəzində iqtidarı mdafiə etməli idi. M həmməd ibn Səud da ibn Əbdl-Vəhhabla bu qarşılıqlı ittifaqın daha da möhk ml nm si n qızlarından birini ona ərə verdi. O, ilk öncə Üyəynə şəhərinin hakimini kafır və mşrik adlandıraraq, onun d m edilməsinə hökm verdi. Üyəynəyə hcum etməkdə Ali-Səuda təkan verən də m hz o oldu. Bu yrş saysız-hesabsız insanın ölmnə, evlərin qarət və viran edilməsinə və hətta namuslarına

belə təcavz olunmasına səbəb oldu. Beləliklə, vəhhabilər tövhid şarı, bidət və şirklə mbarizə pərdəsi altında öz hərəkatını b şl dı. M həmməd ibn Əbdl-Vəhhab msəlmanların əziz İslam peyğəmbərinə (s) tapınmasını (təvəssl etməsini), ilahi şəxslərin məzarları zərində gnbəz və məqbərə ucaltmasını, qəbirləri ziyarət etmək məqsədi ilə səfər ı m sını, Allah dostlarından şəfaət diləmələrini və bu kimi dig r m s l l ri əldə əsas tutaraq, onun pu və batil əqidəsi il uyğun g lm dikl rin görə btn İslam əhlini kafirlikdə ittiham edirdi. Üyəynə şəhərini işğal etdikdən sonra, digər ərazilərə qoşun əkərək, tövhid şarı, bidət və şirk və onun cilvələrinin inkar edilməsi bəhanəsi ilə Nəcd və ətrafyanı msəlman ölkələrinə, o cmlədən: Yəmən, Hicaz, Suriya ətrafı və İraqa soxuldular. İnsanlara zərrə qədər rəhm qılmayan bu azğınlar onların əqidəsini qəbul etməyənləri yerlə yeksan edir və mallarını qarət edirdilər. Vəhhabilərin bu ifrat fikirləri və kobud rəftarı mstəmləkəiləri sevindirən, msəlmanlar arasında isə fikir ayrılığı, hərcmərclik və iğtişaştörədici başlıca amilə evrildi. Belə ki, lord Korzon, vəhhabi yinini təsnifləndirərək deyir: Bu, xalqa bəxş edilmiş ən ali və dəyərli dindir. Hazırda M həmməd ibn Əbdl-Vəhhabın dnyadan getməsinə baxmayaraq, bir ox şərqşnas və mstəmləkəilər daima onun baxışlarını mdafiə edirlər. Hətta yəhudi şərqşnası Cll d T shir onu Hicazın peyğəmbəri adlandırar q, xalqı onun fikirlərini dəstəkləməyə ağırır.

KƏRBƏLADA ŞİƏLƏRİN AMANSIZCASINA QƏTLƏ YETİRİLMƏSİ

Doğrudan da vəhhabilər mqəddəs ziyarət ocaqlarında törətdikləri cinayət aktları ilə tarixin səhifəsini zlmətə qərq edərək, alınlarına şərəfsizliklərini əks etdirən həmişəlik damğa vurdular. Bu məzhəbin nmayəndəsi olan Səlah ddin Muxtar yazır: Səud 1216-cı (h.q) ildə Nəcd, Cənubda yaşayan tayfalar, Hicaz və digər bölgələrin əhalisindən ibarət böyk qoşunla İraqa tərəf hərəkət edərək ziqədə ayında Kərbəlaya yetişdi. Onlar Kərbəlanı mhasirəyə aldıqdan sonra şəhərə basqın edərək, qala və divarları darmadağın etdilər. Kə və bazarda olan dinc əhalinin əksəriyyəti qətlə yetirildi. Şəhəri talan etdikdən sonra gnortaya yaxın qarət olunmuş mal-dövlətlə oranı tərk etdilər. Qənimət olunmuş malları Səudun öz mənimsədi. Yerdə qalanını isə hər piyadaya bir hissə və svariyə iki hissə dşmək şərtilə qoşunun arasında bölşdrd. Vəhhabi tarixilərindən sayılan Şeyx Osman Nəcd yazır: Vəhhabilər gözlənilmədən Kərbəlaya soxuldular. Əhalinin böyk əksəriyyətini kədə, bazarda və öz evlərində qətlə yetirdilər. (Onlar hətta Peyğəmbərin (s) nəvəsinə belə ehtiram etməyib) Hseynin (ə) məzarını dağıdaraq, hərəmə (məqbərəyə) aid btn qiymətli əşyaları mənimsədilər. Şəhərdə olan mal-dövlət, qiymətli daş-qaş, silah, geyim, xala, qızıl və nəfis Quran kitablarını oğurladılar. İyirmi min gnahsız insanın həyatına son qoyduqdan sonra, gnortaya yaxın şəhəri tərk etdilər. Bəzi tarixilərin yazdıqlarına görə vəhhabilər bir gecədə iyirmi min nəfəri qətlə yetirdilər. Mirz Əbi Talib İsf hani öz səfərnaməsində yazır: Londondan qayıdıb Kərbəla və Nəcəf şəhərlərindən keərkən iyirmi beş

min nəfər vəhhabinin Kərbəlaya hcum əkdiyinin şahidi oldum. Onlar, Mşrikləri öldrn və kafirlərin başlarını kəsin şarlarını səsləndirərək, beş min nəfərdən ox insanın ölmnə səbəb oldular. Yaralıların isə sayı-hesabı yox idi. İmam Hseynin (ə) mqəddəs məzarının ətrafı öl cəsədləri ilə dolu idi. Başsız bədənlərdən qan su yerinə axırdı. Mən bu hadisədən on bir ay sonra Kərbəlaya getmişdim. Xalq tövhid carılarının törətdikləri vəhşilikləri xatırlayaraq ağlayırdılar. Bu rəkağrıdıcı hadisəni eşidən hər bir kəsin bədəninin tkləri qalxır və vcudu lərzəyə gəlirdi. Vəhhabilər Kərbəla əhalisini ktləvi şəkildə rəhimsizcəsinə qırğına verərək, İmam Hseynin (ə) mqəddəs hərəminə (məqbərəsinə) son dərəcə hörmətsizlikdən sonra həmin ordu ilə Nəcəf şəhəri istiqamətində hərəkət etdilər. Lakin Nəcəf camaatı onların Kərbəlanı qarət etməsi və törətdikləri cinayətkarlıqdan xəbər tutduğu n əvvəlcədən mdafiəyə hazır idilər. Hətta qadınlar vəhhabilərin qarət, qətl v n mus t c vz kimi qeyri-insani davranışlarının qurbanı olmamaqları n öz kişilərini onlarla mbarizəyə təhrik edirdilər. 1215-ci (h. q) ildə Həzrət Əlinin (ə) mqəddəs məqbərəsini dağıtmaq məqsədi ilə Nəcəf şəhərinə yollanmış bir qrup vəhhabi isə yolda bədəvi ərəblərl qarşı-qarşıya gələrək nəticədə məğlubiyyətə uğradılar. Vəhhabilərin on il rzind bir neə dəfə K rb l v Nəcəf şəhərlərinə kəskin hcumları olmuşdur.

HİCAZDA TAİF ƏHALİSİNİN KÜTLƏVİ QIRĞINI

Bəlkə də ilk baxışda bəziləri belə dşnsn ki, vəhhabilər yalnız şiələrin yaşadığı ərazilərə hcum etmiş və təkcə bu məzhəbin nmayəndələrinin yaşadığı şəhərləri apıb talamışlar. Lakin onların Hicazda və Şamdakı kobud davranışına nəzər saldıqda aydın olur ki, hətta snnilərin yerləşdiyi məntəqələr belə, onların vəhşicəsinə törətdikləri cin y tl rd n kənarda qalmamışlar. Cəmil Sidqi Zəhabi vəhhabilərin Taif şəhərinə hcumu barəsində yazır: 1217-ci (h. q.) ildə Taif camaatının ktləvi qırğını vəhhabilərin törətdikləri ən irkin işlərdəndir. Böyk və kiiyə hörmət etməyən bu qansızlar sdəmər körpəni ana döşndəcə öz qanına bulaşdırdılar. Quran oxumaqla məşğul olanları və məsciddə namaz qılmaqda olan şəxsləri belə qətlə yetirdilər. Quran, Səhih-Buxari, S hih-Mslim v dig r hədis və fiqh kitablarını kə və bazarlarda y ql r altına t r q aradan apardılar. Vəhhabilər Taif şəhərində oxsaylı insan ölm ilə nəticələnən vəhşilikdən sonra Məkkə alimlərinə nvanladıqları məktubda onları öz ayinlərinə dəvət etdilər. Alimlər məktubu cavablandırmaq məqsədi ilə Kəbəyə toplaşdılar. Elə bu an vəhhabilərin zlmnə məruz qalmış Taif əhalisindən bir qrupu Məscidl-Hərama daxil olaraq, onların başına gətirdiklərini məclis əhlinə aıqladılar. Bunu eşidən iştirakılar dəhşətə gəldilər. Sanki bir anlığa orada qiyamət səhnəsi quruldu. Sonda isə Məkkədən və digər İslam ölkələrindən Həcc ziyarətinə gələn snnə-əhlinin dörd əsas mfti və alimləri vəhhabilərin kafır olmasına dair qərar ıxardaraq, onlarla mbarizəyə qalxmağı Məkkə əmirliyinə zəruri hesab etdilər. Onlar həminin əlavə etdilər ki, bu cihadda (vəhhabilərlə mbarizədə) iştirak etmək hər bir msəlmana vacibdir. Bu yolda ölənlər isə şəhid

.hesab olunur